

از گردشگری تا پژوهشگری

مسئله مهمی که امروزه در مطالعات گردشگری می بایست مورد توجه قرار گیرد، فاصله میان تجربه زیسته گردشگر و تحلیل علمی پژوهشگر در فهم و واکاوی فرهنگ مقصد است. این موضوع به شکافی بالقوه میان نگاه تجربی و احساسی گردشگر و نگاه تحلیلی و مفهومی پژوهشگر اشاره دارد، و اینکه آیا امکان دارد تجربه زیسته گردشگر به داده‌ای معتبر برای پژوهش فرهنگی تبدیل شود؟ آیا پژوهشگر می‌تواند بدون تجربه مستقیم، به عمق معناهای فرهنگی سفر دست یابد؟ پژوهشگر گردشگری، کاشفی است که برای فهم بهتر و دستیابی به عمق شناخت، پایه‌پای گردشگران طی مسیر می‌کند و از مبدأ تا مقصد و از مقصد تا مقصود، در توقفگاه‌های اندیشه مکث می‌کند. تلاش دارد تا جامعه علمی را به گستردگی این اقیانوس میان‌رشته‌ای و فرارشته‌ای اقناع کند و اهمیت جایگاه آن را در نظام معرفتی عصر حاضر، برجسته سازد. تجربه سفر نخست با تماشا آغاز می‌شود. تماشا با چشم سر یا چشم دل و نظاره‌گر بودن مناظر، لمس فضاها و تجربه لحظه‌ها. اما آنگاه که نگاه گردشگرانه با نگاه پژوهشگرانه گره می‌خورد، سفر به تجربه‌ای عمیق‌تر از نظاره صرف بدل می‌شود. به کاوشی در لایه‌های عمیق فرهنگ و هویت. و پژوهشگر پلی می‌شود از شور نگاه تا تأمل معنا، از جوشش احساس تا ژرفای اندیشه و از آستانه تجلیل تا عمق تحلیل. سفر نه تنها جابه‌جایی در بُعد مکان، که ورود تدریجی به جهان‌های معنایی و فرهنگی است. گردشگر با نگاه خیره کنجکاو، و پژوهشگر با ذهن تحلیل‌گر، هر دو در پی کشف این جهان‌های معنایی هستند؛ یکی با تجربه و دیگری با آزمون و تحلیل تجربه. گردشگر ممکن است تنها شیفته زیبایی و جذابیت‌های گذرا شود، اما پژوهشگر به لایه‌های پنهان فرهنگ که با تار و پود مکان و زمان درهم تنیده است، توجه دارد. این دو نگاه متفاوت، مکمل یکدیگرند؛ زیرا یکی تجربه می‌کند و دیگری معنا می‌بخشد. در این بین، بهره‌گیری از شیوه‌هایی همچون پدیدارشناسی، با پرداختن به تجربه زیسته فرد در مواجهه با جهان پیرامون، کمک می‌کند تا تجربه سفر نه تنها به عنوان جابجایی در مکان، بلکه به مثابه مواجهه با معنا و هویت درک شود، و اینجاست که تجربه گردشگر می‌تواند به عنوان یک داده فرهنگی و معرفتی برای تحلیل لایه‌های پنهان موضوع به کار گرفته شود. تجربه سفر به مثابه شناخت فرهنگی است و گردشگری فرهنگ، دعوتی است به آشتی این دو نگاه؛ آنجا که روایت‌های سفر با چاشنی تحلیل فرهنگی همراه می‌شود. دعوت به نگاهی ژرف‌تر به گردشگری، چرا که سفر نه تنها رسیدن به مقصد، که پیمودن مسیری است آراسته به منظرها و توقفگاه‌های معنایی که می‌بایست با گام‌های کوتاه و آهسته و توأم با مکث و تأمل طی شود. سفر، در تمام اشکال خود، بستری است برای گردشگری آزادانه فرهنگ.

زهرا نادعلی پور
دانشیار دانشکده گردشگری، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران
z.nadalipour@usc.ac.ir

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

COPYRIGHTS

Copyright for this article is retained by the authors with publication rights granted to Manzar journal. This is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

نحوه ارجاع به این مقاله

نادعلی پور، زهرا. (۱۴۰۴). از گردشگری تا پژوهشگری. گردشگری فرهنگ، ۶(۲۲)، ۳.

DOI: [10.22034/toc.2025.233102](https://doi.org/10.22034/toc.2025.233102)
URL: https://www.toc-sj.com/article_233102.html

